

Onderwerp: Presikhaaf: conceptbegroting 2013

Ons kenmerk: 12rv000115

Programma(speerpunt): Leren & Werken

Nummer:

Elst, 15 oktober 2012

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Onlangs is van Presikhaaf de conceptbegroting 2013 ontvangen. De raad wordt gevraagd zijn gevoelen hierover kenbaar te maken.

Voor 2013 verwacht Presikhaaf een negatief resultaat na bestemming van € 7.523.000 miljoen. Door het ontbreken van eigen weerstandsvermogen, komt ook dit tekort op grond van de GR-regeling voor rekening van de deelnemende gemeenten. Voor Overbetuwe zou dit een extra bijdrage betekenen van € 498.000. Extra bijdragen in de komende jaren lijken een zekerheid. De daadwerkelijk hoogte ervan is nog onbekend vanwege de vele onzekerheden die momenteel spelen rondom Presikhaaf. De opgenomen meerjarenraming 2014-2016 heeft dan ook weinig waarde.

Presikhaaf Bedrijven is er bij het opstellen van de Begroting 2013 van uitgegaan dat zij de transitie naar de Stip op de Horizon doorvoeren. Deze aanname is gemaakt vooruitlopend op het definitieve besluit van het Algemeen Bestuur. In de aanbestedingsbrief bij de begroting 2013 geeft Presikhaaf Bedrijven aan dat het Algemeen Bestuur uiterlijk 1 april 2013 een besluit neemt over de Stip op de horizon.

In de voorliggende conceptbegroting 2013 is het gevoelen van u als raad over de gewijzigde Begroting 2012 en de Stip op de Horizon onvoldoende meegenomen. Er is nog altijd geen aangepast Transitieplan opgesteld en Presikhaaf gaat nog steeds uit van veel hogere transitiekosten dan het bedrag € 16 miljoen uit uw motie van april jl.

Voor 2012 is de gemeentelijke garantie omzet regeling ingevoerd ter grootte van € 6 miljoen. Doel hiervan is omzetverhoging en een prikkel om meer werk te gunnen aan Presikhaaf. In de begroting van 2013 wordt voorlopig vastgehouden aan een omzet van € 6 mln. In het eerste kwartaal van 2013 wordt de garantieomzetregeling geëvalueerd.

2. Waarom naar de raad

De gemeente Overbetuwe is een van de deelnemende gemeenten in het werkvoorzieningschap Presikhaaf Bedrijven. Door middel van periodieke rapportages worden de deelnemende gemeenten geïnformeerd over de ontwikkelingen bij Presikhaaf. Recentelijk is verschenen de conceptbegroting 2013. In dit voorstel geven wij u onze reactie op deze rapportage. De raad wordt gevraagd voor 1 december 2012 zijn gevoelen over de conceptbegroting 2013 schriftelijk aan Presikhaaf kenbaar te maken, waarna het Algemeen Bestuur (AB) het jaarverslag definitief vaststelt. Omdat de raadsvergadering staat gepland op 18 december 2012, is inmiddels aan Presikhaaf bericht dat de datum van 1 december 2012 met ruim twee weken wordt overschreden.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Door de financiële situatie bij Presikhaaf kritisch en op de voet te blijven volgen, kan tijdig worden ingespeeld op dreigende financiële nadelen voor de gemeente. Dit is van belang omdat de gemeente Overbetuwe net als de andere deelnemende gemeenten vanwege de Gemeenschappelijke Regeling garant staat voor de exploitatietekorten wanneer deze niet door Presikhaaf zelf kunnen worden opgevangen.

4. Argumenten en alternatieven

Behandeling Stip op de Horizon, begroting 2012 en transitieplan

In april 2012 is in uw raad de Stip op de Horizon besproken, de gewijzigde Begroting 2012 op 2 oktober 2012. U heeft aangegeven de visie, richting en doelstellingen uit Stip op de Horizon in de breedste zin te steunen. De organisatie opsplitten in de twee entiteiten Beschermd Werken en Plaatsingsorganisatie wordt als een logische inrichting beschouwd. U maakt zich ernstig zorgen over het financiële perspectief van Presikhaaf Bedrijven en de kosten van de transitie. Verder heeft u in een motie in april 2012 laten vastleggen dat de herstructureringskosten niet meer dan € 16 miljoen mogen bedragen. In de brief met gevoelens over de gewijzigde begroting 2012 heeft u aangegeven een aangepast transitieplan te willen ontvangen, waarin de herstructurering wordt losgekoppeld van de extra rijksmiddelen en waarin duidelijke keuzes ten aanzien van de implementatie zijn gemaakt. Ook verwacht u dat dit plan een realistische doorrekening bevat van de tekorten die bij de deelnemende gemeenten meerjarig ontstaan. Het Algemeen Bestuur van Presikhaaf heeft in haar vergadering van 4 oktober 2012 besloten de gewijzigde begroting 2012 alleen vast te stellen voor het jaar 2012. De (onzekere) meerjarenraming die in de gewijzigde begroting 2012 was opgenomen is dus niet vastgesteld.

In de voorliggende Begroting 2013 is het college van mening dat het gevoel van u als raad over de gewijzigde Begroting 2012 en de Stip op de Horizon onvoldoende is meegenomen. Zo is er nog altijd geen aangepast Transitieplan opgesteld en gaat Presikhaaf nog steeds uit van veel hogere transitiekosten (namelijk € 22,7 miljoen) dan het door onze raad gestelde maximum van € 16 miljoen. Voor 2013 raamt Presikhaaf € 3,8 miljoen transitiekosten. Opgesteld bij de € 1,0 miljoen uit 2011 en € 14,5 miljoen uit 2012 betekent dit dat "de grens" van € 16 miljoen in de loop van 2013 wordt overschreden.

Raming 2013

Voor 2013 verwacht Presikhaaf een negatief resultaat na bestemming van € 7.523.000 miljoen. Hierin is de omzet vanuit de garantieomzetregeling meegenomen. In de gewijzigde begroting 2012 werd voor 2013 nog uitgegaan van een verwacht verlies van ruim € 12 miljoen. Op het eerste gezicht lijkt dit dus een aanzienlijke verbetering, maar schijn bedriegt. In de gewijzigde begroting 2012 zat in 2013 namelijk een incidentele last van € 8 miljoen voor transitiekosten. Deze kosten zijn nu uitgesmeerd over 2013 en 2014 (per saldo 0,8 miljoen lager) waardoor het verwachte resultaat voor 2013 aanzienlijk is verbeterd en dat van 2014 aanzienlijk is verslechterd ten opzichte van de gewijzigde begroting 2012.

(Bedragen x € 1.000)	2012	2013
Subsidieresultaat	-4.798	-4.975
Operationeel resultaat	+528	+572
Overig resultaat	+1.272	+680
Exploitatieresultaat	-2.998	-3.723
Incidentele baten en lasten	-14.100	-3.800
Resultaat na bestemming	-17.098	-7.523
Bijdrage Overbetuwe in tekort	1.026	498

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt verslechtert het structurele exploitatieresultaat van Presikhaaf in 2013 met ca. € 725.000 ten opzichte van 2012 (tekort 2012: € 2.998.000 en tekort 2013: € 3.723.000). Kijkend naar de drie afzonderlijke onderdelen van de het exploitatieresultaat dan blijken hiervoor de volgende oorzaken te zijn:

a. Subsidieresultaat: € 177.000 nadeliger

De belangrijkste kostenpost wordt gevormd door de post salariskosten SW-personeel. Voor 2013 worden de totale uitgaven begroot op ruim € 71,8 miljoen. Dit cijfer is gebaseerd op een SW-bezetting voor 2013 van 2.515,0 fte (excl. SW bezetting voor begeleid werken). De salariskosten SW stijgen als gevolg van het stijgen van het minimumloon en de stijging van sociale premies. De Rijksbijdrage SW stijgt daardoor met €180,- per AJ (uitsluitend voor 2013). Er is in bovenstaande cijfers nog geen rekening gehouden met de kosten als gevolg van een mogelijke cao-stijging. Indien de door de vakbonden gevraagde verhoging van 3% doorgaat, dan heeft dat een structureel negatief effect van ca. € 2,2 miljoen op het subsidieresultaat bij de huidige loonsom en ongewijzigde Rijksbijdrage.

b. Operationeel resultaat: € 44.000 voordeliger

De opbrengsten dalen weliswaar met ca. € 355.000, maar doordat de lasten met € 399.000 dalen is per saldo sprake van een klein voordeel.

c. Overig resultaat: € 592.000 nadeliger

Deze ontwikkeling wordt voornamelijk veroorzaakt door het conform afspraak teruglopen van de gemeentelijke bijdragen. De bijdrage bedraagt – tengevolge van de afbouw in drie jaren - over 2013 nog 1/3e gedeelte van de in voorgaande jaren gehanteerde 2,97% van de post Gemeentelijke SW-bijdrage.

Bij de ramingen voor 2013 moet wel worden aangetekend dat er bij het opstellen nog vanuit is gegaan dat Schoolmeubelen in 2013 nog volledig deel uitmaakt van Presikhaaf. De intentie blijft om deze activiteit per 1 januari 2013 over te dragen. Mocht Presikhaaf hierin slagen dan heeft dat gevolgen voor de cijfers van 2013. Weliswaar is er aan de investeringskant sprake van een voordeel van € 1 miljoen, maar per saldo zal sprake zijn van een slechter operationeel resultaat en dus slechter exploitatieresultaat. Hoeveel slechter is niet door Presikhaaf vermeld.

Meerjarenraming

Net als bij de gewijzigde begroting 2012 zijn er ook voor de begroting 2013 nog dusdanig veel onzekerheden dat de opgestelde meerjarenraming van weinig waarde is.

(Bedragen x € 1.000)	2013	2014	2015	2016
Subsidieresultaat	-4.975	-5.452	-5.452	-5.452
Operationeel resultaat	+572	+2.523	+3.369	+3.444
Overig resultaat	+680	0	0	0
Exploitatieresultaat	-3.723	-2.929	-2.083	-2.008
Incidentele baten en lasten	-3.800	-3.400	0	0
Resultaat na bestemming	-7.523	-6.329	-2.083	-2.008
Bijdrage Overbetuwe in tekort	498	418	138	133

Zo gaat Presikhaaf voor de jaren 2014 t/m 2016 uit van een gelijkblijvende Rijksbijdrage. Dit is echter nog allerm minst zeker omdat nog niet bekend is wat het beleid van het nieuwe kabinet zal zijn. Ook wordt er vanuit gegaan dat alle re-integratiegelden van de gemeenten bij Presikhaaf besteed gaan worden. Verder lopen er nog twee grote

onderzoeken waarvan de uitkomsten pas (op zijn vroegst) in het 1^e kwartaal van 2013 bekend zijn. Een zorgelijke ontwikkeling is dat de gepresenteerde meerjarenramingen qua financiële resultaten bovendien nog steeds niet uitkomen op de ramingen van Stip op de Horizon. In de komende periode zal Presikhaaf daarom aanvullend beleid en maatregelen uitwerken om met name voor het Beschermd werken de opbrengsten per fte hoger te krijgen in lijn met de uitgangspunten van de Stip op de Horizon. De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat in Stip op de Horizon de financiële resultaten duidelijk rooskleuriger zijn voorgesteld dan Presikhaaf daadwerkelijk kan waarmaken.

Weerstandsvermogen

Zoals al gemeld bij de behandeling van de gewijzigde begroting 2012 kwam Presikhaaf € 15,5 miljoen aan weerstandsvermogen tekort om het voor 2012 verwachte nadelig resultaat na bestemming van € 17,1 miljoen zelf te kunnen opvangen. Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling staan de deelnemende gemeenten hiervoor garant. De gemeente Overbetuwe is voor 6,62% risicodragend, hetgeen dus een extra gemeentelijke bijdrage van € 1.026.100 (= 6,62% x € 15,5 miljoen) betekent. Voor dit bedrag is in de Najaarsnota 2012 een voorziening gevormd.

Voor 2013 verwacht Presikhaaf een negatief resultaat na bestemming van € 7,523 miljoen. Door het ontbreken van eigen weerstandsvermogen, komt ook dit tekort op grond van de GR-regeling voor rekening van de deelnemende gemeenten. Uitgaande van 6,62% risicodragend komt dit voor Overbetuwe neer op een extra gemeentelijke bijdrage van € 498.000. Zoals blijkt uit de hierboven weergegeven meerjarenraming moet rekening gehouden met een extra gemeentelijke bijdrage van € 689.000 in de jaren 2014 t/m 2016.

Veranderende focus voor Presikhaaf Bedrijven

Sinds 2012 is de koers daadwerkelijk gewijzigd. Centraal staat nu dat geïnvesteerd wordt in de ontwikkeling van medewerkers en dat zij zo veel mogelijk gaan deelnemen aan het reguliere arbeidsproces op locatie bij werkgevers. De kernactiviteit gaat dus steeds meer bestaan uit het plaatsen van medewerker bij reguliere werkgevers. Eind 2011 waren er 400 medewerkers extern geplaatst. In de voorliggende begroting 2013 ligt de doelstelling voor eind 2013 op 1350 medewerkers. Het ondernemersrisico wordt verminderd door het afstoten van bedrijfsactiviteiten. In de meerjarenraming van voorliggende begroting is uitgegaan van de uitgangspunten van de Stip op de horizon.

Presikhaaf geeft echter aan dat verdere groei vanaf 2016 een werkwijze vraagt van meer ondernemend en risicogericht opereren. Dit past niet bij de uitgangspunten van minder ondernemersrisico voor gemeenten.

Onafhankelijk onderzoek naar meest geëigende juridische organisatievorm

Mede op initiatief van de gemeente Overbetuwe is de behoefte aan een dergelijk onderzoek naar voren gebracht. Hiervoor is in de regio groot draagvlak gevonden. Onafhankelijk, dus buiten de GR om, zal er door de deelnemende gemeenten een onderzoek gestart worden naar de toekomstige gewenste bedrijfsvorm en samenwerking van gemeenten op dit terrein. Op meerdere plaatsen is door raden de wens uitgesproken om nauw betrokken te worden bij het proces om te komen tot de keuze van de juridische organisatievorm waarin gemeenten het best kunnen samenwerken om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Hieraan zal bij de uitvoering invulling worden gegeven. Er worden voorbereidingen getroffen om het onderzoek in het eerste kwartaal 2013 uit te laten voeren, waarna het in het 2^e kwartaal 2013 ter beoordeling aan de gemeenteraden kan worden aangeboden.

In de aanbestedingsbrief bij de conceptbegroting 2013 is aangegeven dat de uitkomsten en conclusies van dit onderzoek in het eerste kwartaal 2013 beschikbaar zouden moeten

zijn, zodat ze meegenomen kunnen worden in de verdere uitwerking van de Stip op de horizon en de transitie daar naar toe. Het AB neemt uiterlijk 1 april 2012 een definitief besluit. Dit tijdspad vinden wij zeer ambitieus.

Garantieomzet deelnemende gemeenten

Door Presikhaaf Bedrijven wordt voorgesteld om de garantieomzetregeling in 2013 te continueren. Als raad van Overbetuwe heeft u destijds onder twee voorwaarden ingestemd. Deze twee voorwaarden waren dat alle gemeenten instemden met de garantieregeling en dat het DB zo spoedig mogelijk een onafhankelijk extern juridisch advies inwint. Dit gegeven het uitzonderlijke karakter van de voorgestelde constructie. Afgesproken is om eind 2012 de regeling te evalueren om te bezien of deze voor 2013 aanpassing behoeft. Deze evaluatie kan echter pas in het eerste kwartaal van 2013 gehouden worden, omdat dan de definitieve resultaten over 2012 bekend zijn. Aan de hand van die evaluatie kunnen mogelijk aanvullende afspraken worden gemaakt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2013.

Wij stellen voor om met deze regeling voor 2013 voorlopig in te stemmen en de uitkomsten van de evaluatie af te wachten. Waarbij opgemerkt wordt dat het moeilijk is om gaandeweg het jaar meer werkzaamheden te gunnen vanwege reeds (lang)lopende contracten.

Afwentelen van vervoerskosten

Presikhaaf Bedrijven is actief op zoek naar invulling van de lastenreductie op het gebied van maatvervoer. In de voorliggende begroting is een besparing van € 250.000 meegenomen. De kans is groot dat de kosten voor het maatvervoer (deels) langs andere weg afgewenteld zullen worden op gemeenten. Er is eerder sprake van een verplaatsing van kosten dan van een besparing.

Inzicht in financiële resultaten naar doelgroepen

In 2013 worden medewerkers in toenemende mate vanuit Beschermd werk en het Plaatsingsbedrijf gedetacheerd bij werkgevers. Het gaat hier om SW-werknemers en andere doelgroepen, zoals Wwb-ers. Ook lopen er nog enkele bedrijfsactiviteiten door die nog niet afgestoten zijn.

Om de ambities uit de Stip op de horizon te realiseren wordt een groot beroep gedaan op de deelnemende gemeenten. Presikhaaf bedrijven gaat uit van een behoorlijke groei van het aantal trajecten van gemeenten. De resultaten voor 2016 en verder bieden de mogelijkheid voor verdere verbeteringen, waarbij nadrukkelijk de groei van het financiële resultaat moet komen uit het uitvoeren van meer trajecten. Inzicht is nodig in de begrote aantallen voor de gemeente Overbetuwe, zodat een inschatting gemaakt kan worden van de consequenties op de besteding van het re-integratiebudget. Een verplichte inzet van vrijwel alle re-integratiemiddelen bij Presikhaaf bedrijven is onwenselijk.

De behoefte aan sturing en inzicht waar welke resultaten vallen wordt hiermee belangrijker. Graag zien wij dat in de begroting een opsplitsing van de volgende vier doelgroepen of activiteiten afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt:

1. Beschermd werk voor SW-werknemers;
2. Plaatsingsbedrijf voor SW-werknemers;
3. Plaatsingsbedrijf voor overige doelgroepen;
4. Bedrijfsactiviteiten (nog niet afgestoten).

Meenemen gemeenteraden

De meeste gemeenteraden hebben aangegeven meer betrokken te willen worden bij het transitieproces en de daarmee gepaard gaande kosten. Presikhaaf Bedrijven zal eind oktober/begin november 2012 een tweetal bijeenkomsten organiseren om

gemeenteraadsleden actief te informeren over de opbouw, de achtergronden van en een toelichting op deze voorliggende Begroting 2013.

Geconcludeerd kan worden dat de conceptbegroting 2013 en de meerjarenraming nog onvoldoende houvast bieden. Vanwege de onduidelijkheid over het beleid en het nieuw te vormen kabinet zijn aannames gedaan over de toekomstige ontwikkelingen. Ook is er bij de begroting 2013 vanuit gegaan dat de transitie naar de Stip op de horizon doorgevoerd wordt.

Wij stellen uw raad voor over onderstaande onderwerpen uw gevoelens richting Presikhaaf Bedrijven naar voren te brengen:

1. Onder voorbehoud en voorlopig in te stemmen met de conceptbegroting 2013;
2. Niet in te stemmen met de meerjarenraming;
3. Het aangepaste transitieplan te ontvangen opdat u uw gevoelens kenbaar kunt maken;
4. Instemmen met de uitvoering van het onafhankelijke onderzoek naar de meest geëigende organisatievorm, waarbij u aangeeft bij het onderzoek betrokken te willen worden;
5. De uitkomsten en conclusies van het onafhankelijke onderzoek van de raden en de daarop volgende besluitvorming van het Algemeen Bestuur afwachten, alvorens een nieuwe begroting en meerjarenraming aan de raden aangeboden wordt;
6. In het meerjarenperspectief vanaf 2015 zal zichtbaar moeten zijn dat het Plaatsingsbedrijf winst maakt en Beschermd Werk minimaal budgettair neutraal functioneert;
7. Voorlopig instemmen met verlenging van de garantieomzetregeling met een jaar en de evaluatie afwachten in hoeverre daarop bijsturing nodig is;
8. Dat er sterke behoefte is aan inzicht in de begrote trajecten voor de gemeente Overbetuwe, zodat een inschatting gemaakt kan worden van de consequenties op de besteding van het re-integratiebudget;
9. dat een uitsplitsing van de baten en lasten naar vier verschillende bedrijfsactiviteiten (waarvan drie gerelateerd aan doelgroepen) gewenst is.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

De communicatie verloopt via Presikhaaf.

7. Kosten, baten en dekking

Bij de Najaarsnota 2012 is een voorziening getroffen van € 1.026.100 voor onze bijdrage in het tekort van 2012. Voor 2013 verwacht Presikhaaf een verlies van € 7,523 miljoen hetgeen een aanvullende bijdrage van € 498.000 zou betekenen. De hoogte van dit bedrag en de definitieve bijdrage voor 2012 zijn echter nog dusdanig onzeker dat op dit moment nog geen aanvullende voorziening wordt getroffen. Bij de Voorjaarsnota 2013 zal de situatie opnieuw worden bekeken en zonodig zal dan wel een aanvullende voorziening worden getroffen.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th.M.M. Hoex

E. Tuijnman

8. Relevante stukken

1. Conceptbegroting 2013
2. Begeleidend schrijven bij conceptbegroting 2013
3. Conceptbrief

Portefeuillehouder: G.C. Koopmans-Jacobs

Behandelend teammanager voor technische vragen: Drs. M.J.A. Willems, tel.: (0481) 362300, email: m.willems@overbetuwe.nl